Lahari Communique
NEWS LETTER FOR PRIVATE CIRCULATION AMONG THE LEGAL FRATERNITY

Volume 15 | April-May 2003 | Parts 1-2

Judges Appointed

On 12.05.03 Mr. Ajith J. Gunjal, Mr. M. Mohan Shanthanagoudar, Mr. H. G. Ramesh and Mr. S. Abdul Nazeer, Members of the Bangalore Bar, were sworn in as additional judges of High Court of Karnataka. In a simple ceremony held at the High Court Mr. Justice N. K. Jain, Chief Justice of High Court of Karnataka, administered the oath of office to the newly appointed judges.

Justice Gunjal, born in Baramathi in Maharashtra, obtained his law degree from Bangalore University in 1975. He served as additional government advocate in 1986 and since then was practicing as an advocate in the Karnataka High Court.

Justice M. Mohan Shanthanagoudar, born in Haveri district, obtained his law degree from Karnatak University in 1980 and worked as an advocate under Justice Mr. Shivaraj V. Patil, now the judge of the Supreme Court. He served as the President of the Karnataka State Bar Council in 1995-96. He was state public prosecutor from 1999 to 2002.

Justice Ramesh, a native of Shikaripur in Shimoga district, obtained his law degree from Mysore University in 1982. He worked under former State Advocate General B. V. Acharya. He also served as additional government advocate from 1994 to 1997.

Justice Nazeer, a native of Beluvai in Moodabidre taluk in Dakshina Kannada district, got his law degree from Mangalore University in 1983 and initially worked under advocate M. K. Vijay Kumar in Karkala. Later he worked as an associate editor of Indian Law Reports from 1991 to 94. He served as additional government advocate between 1993-95. He was also the standing counsel for the Rajiv Gandhi University of Health Sciences and the Bangalore Development Authority.

Religious bias creates sick society

Justice (Rtd.) H.G. Balakrishna

Denouncing the functioning of the NDA Government at the centre for being dangerously obsessed with religious fundamentalism Justice (Rtd.) H. G. Balakrishna said this disease would create a sick society. He further said while BJP with other Hindutva forces are obsessed with religious fundamentalism other coaltition partners are failing to protect the secular fabric fo the society by their inaction. He felt that ideas of communalism and Hindutva go against the spirit of the constitution. He called upon the lawyers to preserve the honour of constitution.

Justice Balakrishna was addressing the open session of district level conference of All India Lawyers Union (AILU) at Bangalore on Sunday the April 6, 2003. The conference adopted resolutions demanding establishment of National Juducial Commission. (NJC) and amendments to the Civil Procedure Code to check the er ossion of quality of justice being rendered. Large number of delegetes participated in the conference.

Office bearers Elected

The conference elected office beares of AILU, Bangalore District Unit, which will act as the executive body. The following are the office bearers : Hon. President Mr. H. Kantharaja; Working President : Mr. K. R. Venkatesha Gowda; Vice Presidents : Mr. Malleshaiah, Mr. H. C. Shivaramu, Mr. K. V. Satyanarayana, Mr. G. L. Prabhakara, Mr. T. Narayana Swamy, Mr. T. N. Shiva Reddy, Mr. S. Rudraradhya, Mr. M. Narayanappa, Mr. Devagowda (Hoskote); General Secretary; Mr. S. K. Srinivas; Organising Secretary Mr. Harindra; Secretaries Mr. S. Narahari, Mr. Renukaradhya, Ms. C. Rajeswari Devi, Mr. H. V. Ramachandra Reddy, Mr. Jagannath, Mr. D. S. Mali Patil, Mr. T. M. Chowda Reddy, Mr. M. Rajanna, Mr. Venkataramana Babu; Treasurer Mr. C. Shankara Reddy. Sixteen Advocates were also elected as committee Members.

Doctarates Conferred

☐ The Bangalore University has recently conferred a honorary doctorate on Mr. Justice Nittoor Srinivasa Rao, former Chief Justice of the High Court of Mysore.

☐ The National Law School of India University (NLSIU), Bangalore has recently conferred Ph.D. degree on Mr. Justice G. C. Bharuka for his clinical research undertaken on the thesis titled "Solutionising Docket Overloading through E-governance and Attitudinal change". It is learnt that the doctoral thesis is being released as a book titled "Rejuvenating India's Sub-ordinate Judiciary".

Pro Tax enhanced

Sri S. M. Krishna, Chief Minister of Karnataka, in his budget speech for the year 2003-04 has proposed enhanced professional tax for lawyers, which is as follows :

Present
Upto 10 Years Nil
10 to 15 years Rs. 600/-
Above 15 years Rs. 900/-

Proposed
Upto 5 years Nil
5 to 15 years Rs. 1,500/-
Above 15 years Rs. 2,500/-

Retired

☐ On 18.3.2003 Mr. Justice H. N. Narayan, retired as a Judge of the High Court of Karnataka.

☐ On 31.5.2003 Mr. Justice M. P. Chinnappa, retired as a Judge of the High Court of Karnataka.

Around the Courts

☐ Article 21 of the Constitution - Right to privacy not absolute

In a land mark ruling delivered on 1st April 2003 the Supreme Court held that the right to privacy is not an absolute right and the matrimonial court had the power to order medical examination of one of the spouses in cases where divorce is being sought on health grounds. While cautioning the courts not to order a roving inquiry about a person in a matrimonial dispute, a bench comprising Mr. Chief Justice V.N. Khare, Mr. Justice S. B. Sinha and Justice A. R. Lakshmanan said" a matrimonial court has power to order a person to undergo medical test".

This judgment came on a petition challenging a Rajasthan High Court order upholding a directive of a matrimonial court asking the wife to undergo medical test on a petition for divorce filed by her husband alleging her to be of "unsound mind".

Rejecting the contention that ordering of medical test would be violative of right to privacy, the court said "when there is no right to privacy specifically conferred by Article 21 and with the extensive interpretation of the phrase "personal liberty" this right has been read into Article 21, it cannot be treated as absolute right".

"Exercise of such discretion would be subject to supervisory jurisdiction of the High Court in terms of Sec. 115 of the Code of Civil Procedure and or Article 227 of the Constitution of India", it said. The court said that the matrimonial courts must arrive at a finding that the applicant had established a strong prima-facie case before ordering medical examination of the party.

In matrimonial cases where divorce was sought on health

see page 3

The power to tax is not the power to destroy..............

Oliver Wendell Holmes

Ill advised move

With the advent of April month State Government abolished the age old system of using judicial and non-judicial stamp papers and stamps with the avowed objective of elimination of fake stamp papers and stamps. The new system envisages direct payment by Cash/demand drafts as for as judicial stamps and stamp papers are concerned while franking of instruments in the case of non-judicial stamp papers. Hurriedly implemented system has opened the pandora's box apart from exposing the lawyers and the litigants to avoidable hardship. If this argument is accepted we have to revert to the barter system of economy since substantial Indian currency is counterfeit. Instead of adopting measures to eliminate fake stamp papers and stamps the State Government short circulted the time tested system of using stamp papers and stamps by altogether abolishing the same. This is an ill-advised move which needs rectification.

It is astonishing to notice that the State Government overnight brought about the change without knowing the reaction of the people and the hardship it is likely to cause to them. The amendment bill concerning money matter was adopted by the legislature in such a hurry and the ruling party used its brute majority of voting in adopting the Amendment Bill. Besides what guarantee is there that the new system will not result in encourageing scams and consequent loss of revenue to government. Is this an admission on the part of the State Government that it failed to prevent fake stamp papers and stamps ? In that event, is the present State Government should continue in office ? First of all, why did the State Government fail to prevent production and circulation of fake stamp papers and stamps worth crores of Rupees or was it in a deep slumber ? Will the State Government guarantee that the new system of collection of revenue is a fool-proof mechanism resulting in no less of revenue to the Government ? These are some of the important issues to be answered by the Government of the day.

While there is no doubt that non-judicial stamp papers were in circulation resulting in substantial loss of revenue to the State Government there is no such serious complaint with regard to judicial stamp papers and stamps. Then what prompted the State Government to altogether discontinue the system of payment of court fees through judicial stamp papers and stamps. It is a mystery.

With the change of system it is not uncommon that long queues are seen in front of the offices of the Sub-Registrars for getting embocement of various documents resulting in loss of human resources that too at a greater financial risk. With regard to the payment of court fees and process fees etc there has been total chaos and the lawyers and litigants are exposed to severe hardship. It its well known that the State Government had failed to come out with appropriate alternative, efficacious mechanism which could take care of the problems created out of aboltion of the stamp papers and stamps. The confusion continues and the State Government has turned deaf ears to the wild cry from the affected.

On rough estimation, it is stated that around 35,000 persons who were functioning as licensed stamp vendors and their accessories numbering on an average 3 times that number have thrown out of their avocation livelihood. It is apparent that the State Government has thrown its social obligations to winds and instead of creating additional employment potential is adding to unemployment problem.

By realising its social concerns will the State Government rethink the matter and restore confidence of people in the efficacy of the system through which it proposes to collect revenue apart from providing smooth facility to the people to pay governmental dues ? All reasonable people would support such rethinking on the part of State Government.

Governments will always misuse the machinery of the law as for as the state of public opinion permits.

Emile Copouya

An Umpire not empire

Justice (Rtd) H.G. Balakrishna

From last issue

Another argument is that the business of the judiciary is not governance but administration of justice, and that the engagement of judges in ideological, legislative and operational executive activities not only conflicts with the doctrine of separation of powers but also impedes the performance of judiciary's proper role at a time when the hands are full with accumulated backlog of veritable cases.

The critics have overtooked the point that the judiciary cannot afford to miss the truism that when the rights of an individual are chipped away, the freedom of all erodes. Though truth is a dangerous experiment and man is a bungling investigator, the solemn oath of the judge is to cherish the spirit radiant from every man, to pursue unflichingly the quest for truth and to hold aloft the pennant of honour.

The great tradition of our Constitution is that it places the fundamental law above the will of the government. It is the spirit of law that keeps justice alive. The pursuit of justice is not a vain pursuit of a remote abstraction but it is a perennial direction for our daily conduct. In the divination of the moods of our time, a compromise between the letter and spirit constantly guides the judge to safety. When bureaucracy does not mend its ways and the executive fails the people, when public interest sufferes and when the people are at the receiving end, the Court would become the battleground of social upheaval. The judge does not inject politics into judgements but on the contrary rises above politics and lifts himself into the realm of public good and public interest acting under constitutional compulsions. Even in entertaining public interest litigation, the judge acts within the well-defined guidelines and parameters prescribed by the Supreme Court in its numerous judgments. Not all P.I.L. cases are admitted and acted upon indiscriminately by the High Courts and the Supreme Court.

Limitations of the State

Our Constitution imposes limitations on the powers of the State and the State should not interfere with the independence of the judiciary coverty or overtly directly or indirectly, as otherwise it would sound the death knell of democracy and rule of law envisaged by our Constitution.

The aspiration of freedom lovers is to keep the law above the goverment. No government in the world however perfect can itself secure justice and freedom under law for any country. The real bulwark is the spirit, vigilance and devotion of the people, a passion for justice and liberty, which are freely shared and deeply felt. A country may have a great legal system, but it may not have the monopoly of the sense of justice. It is the spirit of law and independence of the judiciary, which keeps justice alive and effective. And the Parliament does not intend to violate the ordinary rules or morality. This is a presumption, which is rebuttable by the Parliament itself.

The Constitution empowers the judiciary as a body external to the legislature to examine legislative acts in the light of constitutional guarantees. It is true that the merits of judicial review of legislative action are hotly debated. It has been described as counter-majoritarian and even undemocratic on the ground that it permits the highest court to frustrate the wishes of a majority of people as expressed by their elected representatives. The answer is that a balance has to be struck between stability and flexibility. To accord some measure of recognition to the interest in stability may be counter-majoritarian, but it is certainly not undemocratic if the interests thus established are themselves the fundamental interests in individual's freedom and equality. This is possible if judicial independence is assured.

Democracy is much more than counting of heads. The truth is that the freedom and dignity of the individual can be assured only by imposing severe and enforceable limitations on the freedom of the State. Man can be free and political processes can in truth be democratic only when and only because the State is not free but accountable. Judicial review of legislative and executive action stems from te constitutional empowerment. It is neither arbitrary nor whimsical.

to be continued

Transfer of Judicial Officers

The High Court has ordered transfer of the following judicial officers which has taken effect from 26.05.03. The names of the places shown within parenthesis indicate their present place of working

District Judges

G. Narahari (Belgaum) Bidar; C. R. Kumaraswamy (Bellary) Chickmagalur; K. Govindarajalu (Madikere) Mandya; M. Chidananda Rao (Dharwad) Belgaum; M. K. Sripathy (Chickmagalur) Bangalore; R. Venkatesh (Mandya) Bellary; K. B. Lenkananavar (Bangalore) Madikeri; V. G. Tigadi (Bagalkot) Dharwad; S.T. Kudasomannavar (Bidar) Bagalkot; Siddalingesh (Bangalore) Chickmagalur; S. Mariyappa (Hubli) Mysore; V. V. Shiriyannavar (Belgaum)Additional District & Sessions Court, Belgaum; S. D. Paramaj (Mysore) II Additional District & Sessions Court Mysore; T. Nanjappa (Mysore) Bangalore; H. R. Sudhir (Bangalore) Member, Karnataka Appellate Tribunal; S. B. Narasimha Prakash (Bangalore) Dharwad; M. S. Balakrishna (Bangalore) Secretary, Govt. Law Department; A. M. Pattar (Gulbarga) Hubli; Murare Ashok Parashuram (Bangalore) New Special Court to try Dandupalya gang; Mohan Shripad Sankolli (I Additional Sessions Court, Belgaum) II Additional District & Sessions Court, Belgaum; V. C. Hatti (Bangalore) Tumkur; S. S.Nagaranne (Belgaum) Family Court, Belgaum; Vijay Babasaheb Jadhav (Bangalore) Raichur; C. G. Hungund (Bellary) Bangalore; S. M. Shivangowdar (Chickmagalur) Bangalore; V. M. Aradhya (Belgaum) Bangalore; Rudregowda S. Patil (Bangalore) Gulbarga; Balasaheb M. Angadi (Bangalore) Gulbarga; Basana Gowda S. Thotad (Tumkur) Bangalore; Jitendernath V. Angadi Hiremath (Dharwad) Bangalore; Nagaraj B. Kulkarni (Bangalore) Bellary; Pandurang V. Singri (Raichur) Bangalore.

Civil Judges (Senior Division)

M. N. Pranesh (Bangalore) Leave Reserve, High Court; Prakash Babu Y. Shinde (Bangalore) Leave Reserve, High Court; K. Subhash T. Gogi (Bangalore) Gulbarga; Wadeyar (Bidar) Bangalore; Tekkalki Vittal Rao (Bangalore) Chickmagalur; Ravind M. Vadiya (Bangalore) Chief Metropolitan Magistrate, Bangalore; Vasanth Hanumantha Kulkarni (Bagalkot) Dharwad; C. N. Shivpuji (Hubli) Bangalore; M. K. Prahalad (Bylhongal) Koppal; V.G. Savadkar (Bangalore) Bellary; G. K. Somanath (Belgaum) Shimoga; S. C. Ingalagi (Bangalore) Kolar; Madappa S. Kanti (Bangalore) Bijapur; Shivputra Y. Kumbar (Chickmagalur) Karwar; Vasanth Huchappa Mulasavalagi (Gangavathi) Tumkur; M. A. Lohar (Sirsi) Gadag; V. N. Ravindra (Ramnagaram) Belgaum; T. Nagappa (Karwar) Madikeri; M. S. Shankaraguli (Hukkeri) Challakere; Chandrashekar Patil (Virajpet) Chithradurga; K. A. Lalitha (Mysore) P.C. J. Mysore; A. S. Bellunke (Mysore) I Additional Civil Judge, Mysore; C. R. Javeed Pasha (Bangalore) I Additional Small Causes Court, Bangalore; Angadi Sharaschandra Basappa (Belgaum) I Additional Civil Court, Belgaum; B. V. Prakash (Bangalore) Honnavar; Javid Pasha (Bangalore) Athani; D. S. Muttur (Jamkhandi) Ramanagaram; Belagavi Basavaraj Basappa (Bangalore) Gangavathi; Majage Nijagunappa (Raichur) Bagalkot; S. Ajith Narasing Rao (Karwar) Bangalore; B.M. Mallikarjunaiah (Bangalore) Virajpet; Abdul Rasheed Abdul (Bangalore) Bijapur; S. G. Beeraladinni (Bangalore) Gokak; Mallikarjuna Kinikeri (Bangalore) Raichur; Somanath Revanasiddappa (Bangalore) Jamkhandi; H. Y. Vasanthkumar (Maddur) Hubli; Ninganagouda Jantalli (Bangalore), Belgaum; Patil Virupaxa Gouda (Athani) Bangalore; Ramakrishna Shinde (Bangalore) Dharwad; S. S. Sarangamath (Tiptur) Bangalore; Jagadish Chikkanavar (Bangalore) Chikkodi; H. B. Ravindranath (Bijapur) Holenarasipur; S. G. Hiremath (Mangalore) Bangalore; Basavaraj Sappananavar (Bellary) Mysore; Anwar Davalsab Ansari (Gokak) Maddur; Hallimysore Ramakrishnaiah Srinivasa (Bangalore) Redressal Commission, Bangalore; K. S. Bilagi (Belgaum) Bangalore; C. Halappa (Bangalore) XV Additional Small Causes Court, Bangalore; K. N. Lakshminarayana (Bangalore) Karwar; C. R. Rajasomashekhara (Srirangapatna) Bangalore; Hegde Narayan Venkataraman (Bangalore) Chikkaballapur; H . G. Nagarathna (Bangalore) Srirangapatna; K. S. Thimannachar (Ranebennur) KGF; R.B. Garasangi (Kushtagi) Bailhongal; Pradeep Sattendranath (Bijapur) Bangalore; Khazi Jayabunnisa (Nelamangala) Bangalore; R. B. Dharmagoudar (Gulbarga) Ranebennur; Laxman Rao Misikin (Belgaum) Soudatti; Shankarouda Lavanagouda Patil (Karwar) Hukkeri; Suresh Laxman (Shiggaon) Mysore; Mudigoudar G. (Shorapur) Mangalore; N. N. Yalavathi (Yadagir) Bhadravathi; G. Sannabasappa Sangreshi (Bangalore) XI Additional Chief Matropoliton Magistrate Bangalore; Virupakshappa H. Sambrani (Raibag) Bangalore; S. R. Tulasiram (Bangalore) Mangalore; Katti Prahalad Tukkaramappa (Tumkur) Bangalore; Nabirasul Syed Ali Mohammadapur (Dharwad) Bangalore; L. Vijayalaxmi Devi (Srirangapattna) Bangalore; Ramachandra D. Huddar (Honnavar) Bangalore; Prabhavathi Mruthyunjay Hiremath (Lokayuktha, Bangalore) Deputy Registrar Lokayuktha, Bangalore; Yogesh Nagesh Karagudari (Kadur) Bangalore; Shubha Goudar (Chitradurga) Tiptur; Rachappa Kuberavappa Talikoti (Raichur) Bangalore; Chandrashekar Mruthyunjay Joshi (Ankola) Bangalore; Basavanthappa Veerappa Gudli (Belgaum) Bangalore.

Around the Courts

From Page 1

grounds like - impotency, schizophrenia etc - it would be difficult for a court to arrive at a conclusion on the correctness of the allegations without medical examination, the court said.

☐ **Motor Vehicles Act, 1988 - Passenger alights from the bus other than bus stop - Driver can not be blamed for any negligence.**

On 5th May, 2003 the Madras High Court held that a bus driver cannot be blamed for the death of a passenger boarding or alighting the bus at places other than the bus stop. A division bench comprising Mr. Justice P Sathasivam and Mr. Justice S. Sardar Zakaria Hussain passed the order on an appeal filed by the Metro Transport Corporation (MTC), Chennai Division II, against the 27th April, 2000 award and decree of the Motor Accident Claims Tribunal. The bench observed that every passanger should board or alight only at the authorised bus stand.

The Tribunal had awarded Rs. 89,500/- to 50 year old flower vendor, Radha, who fell from a bus on March 8, 1995. The MTC preferred an appeal against the order stating that the woman was run over by the left rear wheel when she alighted from the bus at a signal point and the driver could not be blamed for any negligence.

☐ **Arbitration award - non observance of contractual obligations, ground to set aside the award;**

In a major judgment laying down guidelines for testing validity of an arbitration award, the Supreme Court on 21st April 2003 held that delay in delivery of goods as against the time and date stipulated in contract could invite penalties and any award reaching a contrary conclusion could be set aside by the courts. While giving this ruling a bench comprising Mr. Justice M.B. Shah and Justice Arun Kumar did set aside an Award of the Arbitrator asking Oil and Natural Gas Corporation to pay back a foreign firm amounts of $ 3, 04, 970 and Rs. 15,75,559 deducted by the Indian company for delay in supply of casing pipes required for oil exploration.

The foreign company had stated that there was a labour strike in many countries of Europe leading to a delay in production of the casing pipes by the Italian Firm. ONGC, while making payments, deducted the amounts saying it led to delay in operationalising a project resulting in national loss. The bench said that an award could be set aside "if it is against the fundamental policy of Indian Law, the interest of India, justice or morality or if it is patently illegal".

☐ **Sec. 354 (5) of the Code of Criminal Procedure - mere young age is not a ground to desist from imposing death penalty.**

A division bench of the Karnataka High Court comprising Justice B. Padmaraj and Mr. Justice S. R. Bannur Mutt in an order dated April 17, 2002 upheld the death sentence awarded to a 25 year old accused in connection with triple murder. The order stated : "this was a rarest of rare case and mere young age is not a ground to desist from imposing death penalty. It will be a mockery of justice if the said penalty is not awarded"

Shivanna 25, a resident of Hulikere Village in Mandya District murdered three men during a panchayat meeting that was called to decide the action to be taken against him for trying to rape his neighbour.

When the incident of rape attempt was narrated by the lady to her husband Srinivasa and father-in-law, the two decided to approach the village panchayath about it. The incident was later narrated to Srinivasa's uncle, Kalegowda who promised to take up the matter in the panchayath.

During the panchayat, Shivanna stabbed Kalegowda (65) and two by - standers, Bette Gowda (45) and Kumar (17) as they intervened in the fight. Another person, Kumara, was also injured in the bargain. The Additional Sessions Judge, Mandya stated that in this case anything less than a death sentence was inadequate. The High Court observed that "it indeed is a rarest of rare case and the accused who is just 25 years has mercilessly killed young and old alike with his blood thirsty knife. There is no way in which such a person can be reformed and in our view such people are a burden to society. It is true that in a civilised world, a death sentence is inhuman but when a man becomes beast, he can be deprieved of his life according to the procedure of Law".

Notaries' Conference

This group photo taken on 12.4.2003 on the occassion of the annual convention and General Body Meeting of the Karnataka Notaries Association in Bangalore.

Annual Day Celebrated

Bangalore, April 19 : The State Government's decision to ban the use of Judicial and Non Judicial Stamps was temporary and discussions were on in this regard for further course of action, said the Law Minister D. B. Chandre gowda. Speaking on the annual day celebrations of the Bangalore Advocates Association at the High Court Unit, the minister said that after the ban on use of judicial stamps the Government had incurred losses and was taking measures to compensate this. Mr. Gowda also announced that the Government propose to set up 13 new courts in various parts of the State Keeping in mind the number of cases piling up in various courts.

Speaking about the revised court timings, the minister said, he had held discussions with the Chief Justice of Karnataka High Court but the ultimate decision rested with the Supreme Court of India. Speaking on the occasion Mr. Justice R. V. Raveendran, stated that the number of lawyers enrolling to the bar was on the rise and maintaining a strict vigil at the time of enrollment is essential lest only the sincere and committed persons would join the profession. Association president Mr. K. N. Subba Reddy presided over the function. General Secretary of the Association Mr. H. M. Mariyappa thanked the participants. Annual dinner was served at the end.

Appointments

During April 2003 State Government has appointed the following Advocates on its panel to represent the Government in the High Court for a period of Two years : Mr. G. B. Chandre Gowda, Mr. Y. V. Kumar, Mr. M. Nagarajan, Mr. G. Nagraj, Mr. L. Sridhar, Ms. Shobha Patil and Mr. M. S. Mandanna as Additional Government Advocates.

Mr. Syed Zulfikar, Mr. Ahmed Quereshi, Mr. Abdul Riyaz Khan, Mr. Mohammed Navaz, Mr. B.L. Sanjeeva Mr. Kempanna, Ms. A. N. Rathna, Mr. Shivayogi Mutt, Ms. Sheela Anil Kumaram, Mr. Dayanand Saraswathi, Mr. C. Ramakrishna, Mr. M. Swayamprakash, Mr. M. Keshava Reddy, Mr. B. P. Puttasiddaiah, Mr. Deshraj, Mr. H. B. Narayan, Mr. P. Palakshaiah, Mr. G. P. Suresh, Mr. Gangadhar Sangolli and Mr. M. Ramaiah have been appointed as additional Government pleaders.

Ramanavami Celebrations

□ On 11.04.03 Ramnavami was celebrated with religious ferver and gaiety at the AAB City Unit under the leadership of Sri H. L. Narasimha murthy, Advocate. Thousands of lawyers participated.

□ On the same day, Ramanavami was celebrated at the Mayohall unit of AAB. Some High Court Judges, members of Mayo hall unit Judiciary and morethan one thousand lawyers participated in the pooja celebration. The function concluded with a sumptious lunch.

Foreign Tours

□ On 10.4.03 Mr. G. N. Ramanujam, Advocate, left Bangalore with his family for two months tour of USA.

□ On 18.4.03 Mr. D. H. Mokhashi and S. Ramesh, Advocates, left Bangaloer for three weeks tour of western Europe. They visited England, France, Austria, Italy, Switzerland, Germany and Netherlands before returning to Bangalore on 6.5.03

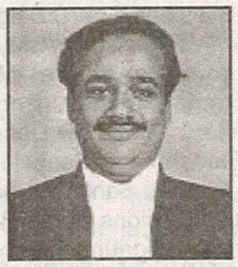

Mr. D. H. Mokhashi

□ On 17.5.03 Mr. R. Rajagopalan, Advocate, left Bangalore for eight days tour of the Kingdom of Nepal

Obituary

We regret to report that :

□ On 7.4.2003 Ravi Prakash (29), Advocate, passed away at Bangalore.

□ On 2.5.2003 K. S. Ramasanjeevaiah, Advocate, passed away at Bangalore.

□ On 4.5.2003 K I Bhatta (80), Advocate, Passed away.

□ On 16.5.2003 K. S. Vasudeva Murthy (32), Advocate, passed away at Bangalore.

□ On 18.5.2003 M. P. Chandrakanthraj Urs, passed away at Bangalore. Urs is a former judge of the High Court of Karnataka.

□ On 19.5.03 A Venkatachalapathy (61), Advocate, passed away at Bangalore.

□ On 24.5.03 S. Sunder raj, (45) Advocate, passed away at Bangalore.

□ Recently G. V. Pandurangi (70), Advocate, Passed away.

Law Commission seeks response

On 28 April the Law Commission released a consultation paper on death sentence. N. M. Ghatate, member, Law Commission, said the consultation paper has been issued as the prevalent mode of execution by hanging has come for criticism and many were of the opinion that it should be replaced by more humane and painless method.

The Commission has sought response on sec. 354(5) of the Code of Criminal Procedure which deals with execution of death sentence by hanging. The paper has also sought opinion of the public on whether a condemned prisoner be given the choice of dying from a lethal injection or being shot dead. The consultation paper along with the questionnaire will be available at www.lawcommissionofindia@nic.in

Weddings

We are glad to report that :

□ On 18.4.2003 Mr. P. M. Gopi, Advocate married Ms. S. C. Lakshmi D/o. Sri Chakrabasavaiah, Advocate, Magadi, at Nelamangala.

□ On 23.4.2003 Ms. N. Sudha Iyer, Advocate, married Mr. V. Balaji, at Bangalore.

□ On 23.4.2003 Ms. G. Veena, Advocate, married Mr. B. A. Ravishankar.

□ On 4.5.2003 Mr. K. Suresh Babu, Advocate, married Ms. Latha at Bangalore.

Attempted suicide

A lecturer in a Law College cut his wrist with a blade at Chief Minister S.M. Krishna's residence on 6th May as he felt that C. M. did not listen to his grievances. Subhash, a lecturer at S.S. Law College in Gulbarga and the President of the Karnataka State Aided Law Colleges Association was rescued by Krishna's personal staff and was handed over to police. Subhash's demand was that UGC scales, now paid to lecturers in other colleges, be extended to law colleges too.

CD on CPC released

From L-R : D. G. Chinnappa Gowda, H. M. Mariyappa, Mr. Justice G. C. Bharuka, Mr. K. N. Subba Reddy, Mr. H. K. Vasudeva Reddy, Prof. V. Narayanaswamy and VT Rayaraddi are seen in the photograph on the occasion of the release of Compact Disc (CD) containing ready reckoner on Civil Procedure Code (CPC) on 9.4.2003 at AAB auditorium, Bangalore

Published by : Lahari Advocates Forum, No. 2980, "Laxmideep", 17th Cross, K. R. Road, BSK II Stage, Bangalore-560 070 and
Printed at : Parimala Mudranalaya, Mount Joy Extension, Hanumanthanagar, Bangalore-560 019. Phone : 6525516. Editor : K. Suryanarayana Rao

ಲಹರಿ ಸಂವಾದ

ಸಂಪುಟ ೪ | ಶಕೆ : ಶ್ರೀ ಸ್ವಭಾನು ಸಂವತ್ಸರ, ಮಾಸ : ಚೈತ್ರ – ವೈಶಾಖ | ಸಂಚಿಕೆ ೧-೨

ಕಾವ್ಯಲೋಕ

ಯುದ್ಧ :

ಇದಕ್ಕಿಲ್ಲ ಯಾವ ಪುರುಷಾರ್ಥ
ಇದು ಮಾಡುವುದೆಲ್ಲಾ ಬರೀ ಅನರ್ಥ
ಇದು ಕಳೆಯುವುದು ಬದುಕಿನ ಅರ್ಥ
ಇದರ ಹಿಂದಿರುವುದು ಬರೀ ಸ್ವಾರ್ಥ

ರಚನೆ : ಕೆ. ವಿ. ರಾಮಸಂಜೀವಯ್ಯ, ವಕೀಲರು

ಅತೀವ ಆನಂದ

ನನಗೆ ಅತೀವ ಆನಂದವಾಗುತ್ತದೆ
ಬರಿದ ಭೂಮಿಗೆ ಮೊದಲ ಮಳೆ
ಮುತ್ತಿಕ್ಕಿದ್ದಾಗ
ಬಿಸಿಲ ಬೇಗೆ ಕಳೆದು ತಂಪಾದಾಗ
ಒಣಗಿದ ಮರದ ಮೈತುಂಬ ಹಸಿರು
ಹೊದೆದಾಗ ।।೧।।

ನನಗೆ ಅತೀವ ಆನಂದವಾಗುತ್ತದೆ
ಬೆಳಗಿನ ಸೂರ್ಯ ಉದಯಿಸಿದಾಗ
ಸಂಜೆ ಸೂರ್ಯ ಕೆಂಪಾದಾಗ
ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಚಂದಿರ ಮೂಡಿದಾಗ ।।೨।।

ನನಗೆ ಅತೀವ ಆನಂದವಾಗುತ್ತದೆ
ಮೊಗ್ಗು ಹೂವಾಗಿ ಅರಳಿದಾಗ
ಜೇನು, ದುಂಬಿ ಹೂವಿಗೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟಾಗ
ಹೂವಿನ ಪರಿಮಳ ಘ್ರಾಣಿಸಿದಾಗ ।।೩।।

ನನಗೆ ಅತೀವ ಆನಂದವಾಗುತ್ತದೆ
ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಇಬ್ಬನಿ ಬಿದ್ದಾಗ
ಇಬ್ಬನಿಯಿಂದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಿರಣ ಮೂಡಿದಾಗ
ಮುಂಜಾನೆಯ ಮಂಜು ಸರಿದಾಗ ।।೪।।

ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಆನಂದವಾಗುತ್ತದೆ
ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಈ ಕವನ ಓದಿದಾಗ

ರಚನೆ : ಕೆ. ವಿ. ರಾಮಸಂಜೀವಯ್ಯ, ವಕೀಲರು

ಶಬ್ದಗಳ ಬಲೆ

ಕಾವ್ಯಲೋಕದ ಸುಳ್ಳು ಶಬ್ದಗಳ 'ಬಲೆ'ಯೊಳಗೆ
ಸಿಲುಕುವುದು ಬೇಡ ನನ್ನಿನಿಯ;
ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಲೋಕದ ಮುಕ್ತ ಇರವೇ ಸಾಕು
ತಡಮಾಡದೆ ಮುತ್ತು ಕೊಡುವೆಯಲ್ಲ ನನಗೆ ?

ರಚನೆ : ಜಿ.ಎಸ್.ಎನ್.

ನುಡಿಮಾತು

ಆತ್ಮವು ಕಾಲದೇಶಾತೀತವಾದುದು ಸರ್ವತ್ರವಾದುದು. ನೋಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಣ್ಣೂ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು. ನಾನು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಒಂದು ದೇಹವಲ್ಲ. ವಿಶ್ವವೇ ನಮ್ಮ ದೇಹ. ನಮ್ಮಿಚ್ಛೆಯಂತೆ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಮರೆಯಬೇಡಿ.

– ವಿವೇಕಾನಂದ

ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಂಗಗಳ ಸ್ನೇಹಲತೆ : ಶ್ರೀಮತಿ ಹೇಮಲತಾ ಮಹಿಷಿ

ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಟೀಚರ್, ನಂತರ ಕಾಲೇಜು ಲೆಕ್ಚರರ್, ವಾಲೀಬಾಲ್ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಚಾಂಪಿಯನ್ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯೆ, ಹಲವಾರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲದೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಒಂದು ಡಜನ್ ಉಪಯುಕ್ತಗ್ರಂಥಗಳ ಲೇಖಕಿ. ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲೋ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ವರ್ಷಗಳ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಯಶಸ್ವೀ ವಕೀಲರು, ಹಲವಾರು ಮಂಡಳಿ, ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಕಾನೂನು ಸಲಹೆಗಾರರು, ಹೆಸರಾಂತ ಸಾಹಿತ್ಯಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಕ್ರಿಯ ಸದಸ್ಯೆ. ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಕುರಿತಂತೆ ರೇಡಿಯೋ ದೂರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಉಪಯುಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟವರು. ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳ ವಿಮರ್ಶೆ ಪರಾಮರ್ಶೆಗಳನ್ನು ಬರೆದವರು. ಸುಮಾರು ಒಂದು ದಶಕದ ಕಾಲ 'ಲೇಖಕಿ' ಎಂಬ ಮಹಿಳಾ ತ್ರೈಮಾಸಿಕವನ್ನು, ಕರ್ನಾಟಕ ತೀರ್ಪುಗಳ ವರದಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ವಿಸಸ್ ಲಾ ಜರ್ನಲ್‌ಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದವರು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೀಡಿದವರು, ಅಮೆರಿಕಾ, ಕೆನಡಾ, ಯೂರೋಪ್, ಸಿಂಗಾಪೂರ್, ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್ ದೇಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬಂದು 'ಯೂರೋ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ' ಬರೆದವರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಆಯೋಗದ ಸದಸ್ಯರು. ಹೀಗೆ ಒಂದೇ ! ಎರಡೇ ! ಹೇಮಲತ ಮಹಿಷಿಯವರು ಮಾಡದೇ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಬಹುದೇನೋ ?

***ಸೂ. ರಾ.* :** ಮೇಡಂ, ವೃತ್ತಿಯ ಜತೆಗೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದಿರಲು ತಮಗೆ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಹೇಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತೆ?

***ಹೇ. ಮ.* :** ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಗೆ ಸಮಯದ ಅಭಾವ ಅಡ್ಡಿ ಬರೋದಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ ಮಾರ್ಗ. ಸದಾ ಕಾರ್ಯನಿರತರಾಗಿರುವವರ ಕೈಲೇ ಸಮಯ ಇರೋದು ಎಂದು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ. ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಾಗ ದೊರೆಯುವ ತೃಪ್ತಿಯೇ ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

***ಸೂ. ರಾ.* :** ಕಷ್ಟ ಅಂತಾ ತಿಳಿದಿದ್ದೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೋರಾಟಗಳಿಗೆ ಧುಮುಕುವರಲ್ಲಿ ವಕೀಲರೇ ಮೊದಲಿಗರು. ಕಾರಣವೇನಿರಬಹುದು ?

***ಹೇ. ಮ.* :** ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾನೂನಿನ ಅರಿವು ಅನ್ನೋದು ವಿಶೇಷವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯ ಸ್ಥೈರ್ಯಗಳನ್ನು ತುಂಬುವ ವಕೀಲಿ ವೃತ್ತಿ ಎಂಥಹ ಸಾಹಸಕ್ಕೂ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ, ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ನಿಂತು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನೆದುರಿಸುವ ತಾಕತ್ತನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ''ಈ ಲಾಯರುಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಧಿಮಾಕು'' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಲಂಕೇಶರ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಆಗಾಗ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅದು ನಿಜಕೂಡ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ವಕೀಲರಿಗಿರುವಂತಹ ಸವಲತ್ತು ಬಹುಷಃ ಇನ್ಯಾವ ವೃತ್ತಿಯವರಿಗೂ ಇರಲಾರದು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಹೋರಾಟಗಳ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರು ವಕೀಲರೇ ಇಂತಹಾ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ವೃತ್ತಿಯ ಜತೆಜತೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಯಶಸ್ವಿಯಾದವರಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಬ್ಬಳು.

***ಸೂ. ರಾ.* :** ನಿಮಗೆ ಬರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸ್ವೀಕಾರ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವಿರಾ?

***ಹೇ. ಮ.* :** ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರುವವು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಪ್ರಕರಣಗಳೇ. ಮೆರಿಟ್ ನೋಡಿಯೇ ನಾನು ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು. ಹೆಂಡತಿಯ ಪಕ್ಷವಾಗಲಿ ಗಂಡನ ಪಕ್ಷವಾಗಲಿ ಯಾವುದೇ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹಗಳೂ ನನಗಿಲ್ಲ.

***ಸೂ. ರಾ.* :** ರಾಜೀ–ಸಂಧಾನ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತೀರಾ ?

***ಹೇ. ಮ.* :** ಸಾಮ, ದಾನ, ಭೇದ, ದಂಡಗಳ ತವರುಮನೆಯೇ ನ್ಯಾಯಾಂಗ. ವಿಚಾರಣಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲೇ ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳು ತೀರ್ಮಾನವಾಗುವುದುಂಟು. ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಒಯ್ಯುವ ಮೊದಲೇ ಒಡಂಬಡಿಕೆ – ಸಂಧಾನಗಳಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳೂ ಇವೆ.

***ಸೂ. ರಾ.* :** ಕೌಟುಂಬಿಕ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳು ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿದ್ದು, ಬಹುತೇಕ ಮಾನಸಿಕ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದವು. ನಮ್ಮ ಕೌಟುಂಬಿಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಕೆಲಸದ ಒತ್ತಡದಿಂದಾಗಿ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗುತ್ತ ಮತ್ತದೇ ವಿಳಂಬ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆಯಲ್ಲಾ?

***ಹೇ. ಮ.* :** ಇವು ನಮ್ಮ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ತ್ವರಿತವಾಗಿ ನ್ಯಾಯದಾನವಾಗದಿದ್ದರೆ ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಏಳು ಅಂತಸ್ತುಗಳ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಂಕೀರ್ಣವನ್ನು ಕೌಟುಂಬಿಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಿಟ್ಟು ಕಚೇರಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಕಾಸ್‌ಸೆಲ್ಲಿಂಗ್‌ವರೆಗೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಕರಣಗಳು ವಿಲೇವಾರಿಯಾಗಲು ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೂ ಅಲ್ಲಿವೆ. ಇಂತಹ ಮಾದರಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ಬರಬೇಕು. ಪ್ರಸ್ತುತ ನಮ್ಮ ಕೌಟುಂಬಿಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ವಿಳಂಬಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ, ಕೋರ್ಟಿಗೇ ಬರದೆ ಅವೆಷ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು ಪರಿಹಾರ ಕಾಣದೆ ನರಳುತ್ತಿವೆಯೋ ? ಆ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಯೋಚಿಸಬೇಕಿದೆ.

***ಸೂ. ರಾ.* :** ನೀವು ದಶಕಗಳಿಂದ ಶೋಷಿತ ಮಹಿಳೆಯರ ಪರವಾಗಿ ದನಿ ಎತ್ತಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಶೋಷಣೆಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಕಾರಣಗಳೇನು ?

***ಹೇ. ಮ.* :** ನಮ್ಮದು 'ಕನ್ಸರ್ವೇಟೀವ್' ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಮಾಜ. ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಟ್ಟರೆ ತಾನೆ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡುವುದು. ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಬರುವುದಿರಲಿ ತಮಗಾಗುವ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ದೂರು ಕೊಡಲೂ ಹೆದರಿ ನಡುಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಭ್ರಷ್ಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆ 'ಇನ್‌ಲಾ'ಗಳ ಹೆಸರಲ್ಲಿ 'ಔಟ್‌ಲಾ'ಗಳು ವಿಜೃಂಭಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿವೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಎಸಗುವವರಿಗೆ ಕಾನೂನಿನ ಬಗ್ಗೆ ಭಯವಾಗಲೀ, ಶಿಕ್ಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ. ಹೇಗೋ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗಕ್ಕಿರುವ ಕಳಕಳಿ ರಕ್ಷಣೆಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀರ್ಪುಗಳು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿವೆ.

***ಸೂ. ರಾ.* :** ಯಾವುದಾದರೂ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮಗೆ ಒಲವಿದೆಯೇ ?

***ಹೇ. ಮ.* :** ಯಾವ ಪಕ್ಷದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ನನಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಒಲವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಮಹಿಳೆಯರ ಪರವಾಗಿ ಅವರ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ನೋವು ನಲಿವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಲು ಯಾವ ಪಕ್ಷದ ವೇದಿಕೆಯಾದರೂ ಸರಿ. ನಾನು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತೇನೆ.

***ಸೂ. ರಾ.* :** ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯುಳ್ಳವರು, ಸಾಹಿತಿಗಳಾಗಿ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ತಲಸ್ಪರ್ಶಿಯಾದ ಅನುಭವವುಳ್ಳವರೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ವಕೀಲರಾಗಿ ಕಾನೂನಿನ ಪಾಂಡಿತ್ಯವಿರುವ ನೀವು ರಾಜಕೀಯ ರಂಗಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಬಹುದಲ್ಲ.

೨ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ

೧ನೇ ಪುಟದಿಂದ

ಸ್ನೇಹಲತೆ : ಶ್ರೀಮತಿ ಹೇಮಲತಾ ಮಹಿಷಿ

ಹೇ.ಮ. : ಖಂಡಿತಾ, ನನಗೆ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಬಂದು ಇನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ವಿಚಿತ್ರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪಕ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ಚುನಾವಣೆಗೆ ಅನುಸರಿಸುವ ಮಾನದಂಡಗಳು, ವಾಮಮಾರ್ಗಗಳು ನನಗೆ ಹಿಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಸೂ.ರಾ. : ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಕರೆ ಬಂದರೆ ಆಗಬಹುದೇ ?

ಹೇ.ಮ. : (ನಗುತ್ತಾ) ಮೊದಲು ಹೀಗಾಗೋದು ಸಾಧ್ಯವೇ ನೋಡಿ ? ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತಹ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿ ಬಂದರೆ ಆ ಸವಾಲನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮನೋಬಲ ಬುದ್ಧಿಬಲಗಳು ನನಗಿವೆ ಎಂದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ.

ಸೂ.ರಾ. : ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲಾತಿ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆ ಏನು ?

ಹೇ.ಮ. : ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲಾತಿ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಿಜವಾದ ಕಳಕಳಿ ಯಾವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೂ ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ. ಕುಂಟುನೆಪಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಶೈತ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲೇ ಇರಿಸುವ ಹುನ್ನಾರ ನಡೆದಿದೆ. ಮೊದಲು ಮೀಸಲಾತಿ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಿ. ನಂತರ ಅದರ ಸಾಧಕ ಬಾಧಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ, ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ, ತಿದ್ದುಪಡಿಗಾಗಿ ಆಗ್ರಹಿಸಿ ಎನ್ನುವುದು ಒಳ ಮೀಸಲಾತಿಗೆ ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದವರಿಗೆ ನನ್ನ ಸಲಹೆ. ತನ್ನ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಶತಮಾನಗಳನ್ನು ಕಾದ ಮಹಿಳೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಕಾಲ ಕಾಯಬೇಕು ?

ಸೂ.ರಾ. : ಮೇಡಂ, ತಾವು ಪ್ರಿಂಟ್ ಮೀಡಿಯಾ, ರೇಡಿಯೋ, ದೂರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲೂ ಸಕ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದೀರಿ. ಮಹಿಳೆಯರ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಯಾವ ಮಾಧ್ಯಮ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದು ?

ಹೇ.ಮ. : ಒಂದೊಂದು ಮಾಧ್ಯಮದ್ದು ಒಂದೊಂದು ಡ್ರಾ ಬ್ಯಾಕ್ ಇದೆ. ರಂಗಭೂಮಿ ಸಶಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪ್ರಿಂಟ್ ಮೀಡಿಯಾದಿಂದ ಬಹುತೇಕ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಾದ ಮಹಿಳಾ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಚಲನಚಿತ್ರಗಳು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಆದರ್ಶ ಸತಿ, ಮಾತೆ, ಅಜ್ಜಿ ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರಾಗಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶರಣೆಯರನ್ನಾಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ದೂರದರ್ಶನವಂತೂ ಅಸಂಬದ್ಧ ಕತೆಗಳ ಮಾಲೆಯಾಗಿ, ವಿವಾಹೇತರ ಕಗ್ಗಗಳ ರಾಡಿಯಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಗೊಂದಲಕ್ಕೀಡು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ದೂರಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಶೂನ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಲು ಪರ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅರಿವಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರೇ ರೂಪಿಸಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ.

ಸೂ.ರಾ. : ವಿಶ್ವಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿ–ಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಹೇಳುವಿರಿ ?

ಹೇ.ಮ. : ಸ್ವೀಡನ್ ಮತ್ತು ನಾರ್ವೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆಯಂತೆ. ಆದರೂ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಹಿಂಸಾಚಾರ, ಯುದ್ಧಗಳ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ–ಪರೋಕ್ಷವಾದ 'ಟಾರ್ಗೆಟ್' ಮಹಿಳೆಯೇ. ವಿಶ್ವಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ – ಸಹಿಷ್ಣುತೆಗಳಿಗೆ ಗೌರವ ದೊರೆತಿದ್ದರೆ ಜಗತ್ತು ಅಗ್ನಿಕುಂಟವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ತಾಲೀಬಾನ್ ದುರಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನೋವನ್ನನುಭವಿಸಿದ ಆಫ್ಗನ್ ಮಹಿಳೆ ಬುಷ್‌ನ ಬಾಂಬ್ ದಾಳಿಯಿಂದಲೂ ಬಸವಳಿದಿದ್ದಾಳೆ. ಹೀಗೆ ದೇಶಕಾಲಗಳೆನ್ನದೆ ನ್ಯಾಯದೇವತೆ ಎಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೈಗೆ ತಕ್ಕಡಿ ಕೊಟ್ಟವರು ಆಕೆಗೇ ನ್ಯಾಯ ಸಿಗದಂತೆ ಮಾಡಿರುವುದು, ತೋರಿಕೆಯ ಗೌರವ ನೀಡಿ ಸ್ಥಾನ ಮಾನಗಳನ್ನು ಕಸಿದಿರುವುದು ಕ್ರೂರ ವ್ಯಂಗ್ಯ.

ಸಂವಾದ ನಡೆದೇ ಇತ್ತು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಒಂಬತ್ತರಿಂದಲೇ ಕೋರ್ಟು ಕಚೇರಿಯ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿ ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಎಂಟು ಗಂಟೆಯವರೆಗೂ ಕಕ್ಷಿಗಾರರ ಜೊತೆ ನಗುನಗುತ್ತಾ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ, ಧೈರ್ಯ, ಸಲಹೆ ಸಾಂತ್ವನಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ನಂತರ ಲಹರಿಯ ಸಂವಾದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅನುಭವ–ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡ ಹೇಮಲತಾ ಮಹಿಷಿಯವರು ಸ್ನೇಹದ ಲತೆಯಾಗಿ ಎಲ್ಲ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿದರೂ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನೊಂದ ಮಹಿಳೆಯರೆಂಬ ಲತೆಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ, ಆಸರೆ ನೀಡುವ ಹೆಮ್ಮರವೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಧನ್ಯತೆ ನೀಡುವ ಸಂಗತಿ. ತಮ್ಮ ಕಛೇರಿಯ ಹಿರಿಯ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳಾದ ಕೋಠಾವಳೆ, ಇನ್ನುಳಿದ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ – ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಜತೆ ಅವರು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ ಅನುಕರಣೀಯ. ಚೊಕ್ಕ ಸಂಸಾರ. ಪತಿ ಹೆಸರಾಂತ ವಿಜ್ಞಾನಿ ನಾರಾಯಣ ಮಹಿಷಿ. ಮಗ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಬಹುಷಃ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಓದಿಕೊಂಡ ಪ್ರಭಾವವಿರಬೇಕು; ಕಡಲ ತೀರದಿ ನಿಂತು, ವಿಶಾಲವಾದ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದಂತೆಯೇ ಇವರು ಜೀವನವನ್ನು ನೋಡುವ ಪರಿ. ಲಹರಿಯ ಸಂವಾದಕ್ಕಾಗಿ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಸ್ನೇಹಲತಾ ಮಹಿಷಿಯವರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಸಂದರ್ಶನ : ಸೂತ್ರಧಾರ ರಾಮಯ್ಯ

ಕೌಟಿಲ್ಯನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಡಳಿತ

ಸಾಲ, ಮಾನಭಂಗ, ಹೊಡೆದಾಟ, ದಾಯವಿಭಾಗ ಮುಂತಾದ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ''ಧರ್ಮಸ್ಥೀಯ'' ಎಂಬ ನ್ಯಾಯಾಸ್ಥಾನಗಳಿದ್ದವು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಪರಾಧ, ದ್ರೋಹ, ಕಳವು ಮತ್ತು ಉಪನಿಪಾತ ಮೊದಲಾದ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಶಾಸನಗಳ ಅರ್ಥವಿವರಣೆ ಮತ್ತು ಅನ್ವಯ – ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕಂಟಕ ಶೋಧನಸಭೆಗಳ ಕೆಲಸ. ನ್ಯಾಯವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅಮಾತ್ಯರು ನ್ಯಾಯಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜನಾಗಲೀ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಲೀ ಕೌಟಿಲ್ಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ, ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾನಿರ್ಣಯ ಇವು ಮುಖ್ಯವಾದ ನ್ಯಾಯಕ್ರಮ. ನ್ಯಾಯಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಕರವಾದ ತೀರ್ಪು ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ ಕಕ್ಷಿ ಪ್ರತಿಕಕ್ಷಿಗಳು ಪಂಡಿತರಿಂದ ಕೂಡಿದ ರಾಜಪ್ರಣಿಧಿ ಸಭೆಗೆ ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆಗಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಭೆಗೆ ಪ್ರಾಡ್‌ವಿವಾಕನೇ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನು.

ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿವಾದಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ಥಳದ ಪ್ರಮುಖರು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಭೂಮಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವ್ಯವಹಾರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಈ ಪ್ರಮುಖರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಭೂಸಂಬಂಧವಾದ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಬಹಳವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಂದಾಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಂದಾಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಜನರಿಗೆ, ಬ್ರಹ್ಮಾದಾಯ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಅಂತಹ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವರಿಗೇ ಮಾರಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಇದರಿಂದ ರಾಜಾದಾಯವೇನೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾನೂನು ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಗಡುಸಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ, ಕಂದಾಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಗ್ರಾಮವಾಸಿಯು ಕಂದಾಯವಿಲ್ಲದ ಭೂಮಿಗೆ ವಾಸ ಮಾಡಲು ಹೋದರೆ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದನು.

ಭೋಗ್ಯಸ್ವತ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಶೇ. ೧೫ಕ್ಕಿಂತ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹತ್ತುವರ್ಷಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೇಳಲು ಹಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ತಂದೆತಾಯಿಯರು, ದಂಪತಿಗಳು, ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಋಣವ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಭೂಮಿಯು ಹತ್ತು ವರ್ಷಕಾಲ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಅನುಭವದಾರನಿಗೆ ಭೂಸ್ವಾಮ್ಯದ ಹಕ್ಕು ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಕಂಟಕಶೋಧನೆಯು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಕೃತ್ಯ ನಡೆದ ಮೂರು ದಿನಗಳು ಕಳೆದ ನಂತರ ''ಗುಮಾನಿ'' ಇದ್ದರೂ ಶಂಕಿತನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯದನುಮತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬಲವಾದ ಮತ್ತು ನಂಬಲರ್ಹವಾದ ಕಾರಣಗಳು ಸಿಕ್ಕಿ ಶಂಕಿತನು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನೆಂದು ದೃಢೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ದಂಡ ವಿಧಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದಿತು. ಮುದುಕರನ್ನೂ ರೋಗಗ್ರಸ್ತರನ್ನೂ ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿದವರನ್ನೂ ಆತ್ಮಘಾಸಿತರನ್ನೂ, ಅಪರಾಧಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಕೂಡದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ವೇದಾಂತಿಗಳಿಗೂ ದೇಹದಂಡನೆಯ ಶಿಕ್ಷೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಪರಾಧಿಯ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಅವನ ತಪ್ಪನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆ ಹಾಕಿ ಗ್ರಾಮದ ಜನರೆದುರಿಗೆ ಅವನನ್ನು ದೇಶಭ್ರಷ್ಟನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು.

'ಆಧಾರ'

ಸೂಕ್ತಿ ಸುಳಿವುಗಳು

ವೇದದ ನಾಲ್ಕು ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳಾದ ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮಿ, ತತ್ವಮಸಿ, ಪ್ರಜ್ಞಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮ, ಅಯಮಾತ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದು ಸತ್ಯವನ್ನು ಸಾರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಸಾಧನೆಯ ಮಾರ್ಗಗಳು ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ.

ನಿನ್ನೊಳಗಿನ ಜೀವ ಕಣಗಳು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಆತ್ಮೀಯವಾಗಿರುವಂತೆ ನೀನು ಜೀವದ ಜೀವವಾದ ವಿಶ್ವಜೀವದೊಡನೆ ಆತ್ಮೀಯವಾಗಿರಬೇಕು.

ಜೀವದೊಳಗಿನ ಜೀವಿಗಳ ಸರಪಳಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳು ಒಂದು ಬೃಹತ್ ವಿಶ್ವಜೀವದ ಅಂಗಾಂಗಗಳಾಗಿವೆ. ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮದಿಂದ ಅತ್ಯುಚ್ಚದವರೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗೊಣಸುಗಳಿಂದ ಜೋಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದೇ ಜೀವವಾಗಿದೆ.

ಇಡೀ ವಿಶ್ವವು ಒಂದೇ ಬೃಹತ್ ಕಾಮನ್‌ವೆಲ್ತ್ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್ ಆಗಿದೆ. ಅದರೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಜೀವಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡು, ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಒಂದರೊಳಗೊಂದು ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಣೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಬೃಹತ್ ವಿಶ್ವದಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುಗಳವರೆಗಿನ ಜೀವಶಾಸನ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದೇ. ಜೀವ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಒಂದು ಶಾಸನ.

ಮಾನವನ ಆತ್ಮವು, ಮೂಲದಿಂದ ಬೇರೆಯಾದ ದೈವಿಕ ಜ್ಯೋತಿಯ ಕಿಡಿಯಾಗಿದೆ. ಅದು ಮಾತೃವಿನ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಪುನಃಲೀನವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಬಲವಾದ ಬಯಕೆಯುಳ್ಳದ್ದು.

ಅರಿವಿನ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಹೆಬ್ಬಯಕೆ, ದೈವೀ ವಿಕಾಸದತ್ತ ಒಯ್ಯುವ ಚೈತನ್ಯ ಶಕ್ತಿಯಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪಯಣದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವು ಪಯಣಿಗನಂತಿದೆ. ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಅರಿವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತ ಅದು ಸದಾ ಒಂದು ಜೀವದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಆತ್ಮವು ವಿಕಾಸ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ದೇಹವು ಅದರ ವಾಹನವು ಮಾತ್ರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿಕಾಸದ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಅಂಗಾಂಗಗಳ ವಿಕಾಸವಾಗುವುದು. ಜೀವನವು ಆತ್ಮದ ಪಾಠಶಾಲೆ; ನಿಸರ್ಗವು ಅದರ ಸಮೃದ್ಧ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅನುಭವದಲ್ಲೂ ಜೀವನದ ಮಹತ್ವದ ಪಾಠವಿದೆ.

'ಸಂಗ್ರಹ'

ನಗೆಚಾಟಿ

ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿದ್ದ, ತಿರುಪತಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಆಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ನೇಹಿತ ವೀರೇಶ ಹರಕಲು ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ನಾಗೇಶ ಕೇಳಿದ ''ವೀರೇಶ, ನಿಂಗೇನಾಯ್ತೋ ? ಹುಚ್ಚುಗಿಚ್ಚು ಹಿಡೀತಾ ? ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡ್ತಾ ಇದ್ದೀಯಲ್ಲ''.

''ಏನು ಮಾಡಲಿ ಗುರೂ, ತಿರುಪತಿಗೆ ಅಂತ ಬರೋ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು, ಸ್ನೇಹಿತರು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳ್ಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನ ಬೋಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕಿಂತಾ ಈ ಕೆಲಸವೇ ವಾಸಿ ಅಂತ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡ್ತಾ ಇದ್ದೀನಿ''.

* * *

ಮಗಳು ಹೇಳಿದಳು ''ಅಪ್ಪಾ, ನನಗೆ ಮದುವೆ ಬೇಡ''.

''ಯಾಕಮ್ಮ?'' ತಂದೆ ಕೇಳಿದ.

''ಮದುವೆ ಆದ್ರೆ ಅಮ್ಮನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಗೆ ಹೋಗ್ಲಿ?''

''ಅಯ್ಯೋ ಅದಕ್ಯಾಕಮ್ಮ ಚಿಂತೆ ಮಾಡ್ತೀಯಾ. ಮದುವೆ ಆದ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮಮ್ಮನನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಜೊತೇನೇ ಕರ್‍ಕೊಂಡು ಹೋಗ್ಬಿಡು''.

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಲಹರಿ ವಕೀಲರ ವೇದಿಕೆ, ಸಂ. ೨೮೮೦ ''ಲಕ್ಷ್ಮೀದೀಪ್'', ೧೭ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಬನಶಂಕರಿ ೨ನೇ ಹಂತ, ಬೆಂಗಳೂರು–೫೬೦೦೭೦. ಮುದ್ರಕರು : ಪರಿಮಳ ಮುದ್ರಣಾಲಯ ಮೌಂಟ್‌ಜಾಯ್ ಬಡಾವಣೆ, ಹನುಮಂತನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು–೫೬೦೦೧೯, ದೂರವಾಣಿ : ೬೫೨೫೫೮೧೬. ಸಂಪಾದಕರು : ಜಿ. ಎಸ್. ನಟರಾಜನ್, ಸಹ ಸಂಪಾದಕರು : ವಿ. ಎನ್. ಮೂರ್ತಿ